

פניני החסידות

לו שלא יסתפק בנקיון הכלוך אלא ילבישו במלבושים נאים ומתוקנים כדי שלא ישאר שום זכר מהטינוף, וזהו השב מאהבה, שאוהב את הקב"ה ואת דרכיו הטובים ואין צערו בגלל פחד העונש, ולכן כאשר יצטער על מה שפגם יעשה לו ה' בגדים חדשים, שזדונות נעשים לו כזכויות. וזו כוונת הפסוק "און אם ראיתי בלבי" מלשון הבנה, שמבין בלבו שרבה רעת ה"און", ולא רק מפני פחד העונש אלא שמכיר ברשעת מעשיו, ומתוך כך צועק ובוכה במר נפשו לפני אב הרחמים ית', או אז יזכה שיתקיים "לא ישמע ה'", שכביכול לא יהא הבורא מסוגל לשמוע עוד את זעקת כאבו, וכדי שימנע קולו מבכי יחליף את צואת מלבושיו ויהפך הכל לזכויות, ולא עוד אלא שימלא ה' כל משאלות לבו לטובה ולברכה, וזהו "אכן שמע אלקים הקשיב בקול תפלת", שאם שב מהבנת גודל רעת החטא וריחוקו מבוראו, ינתן לו כל מבוקשו ותקובל תפילתו כי הוא מעורר רחמי האב על הבן עליו.

אידי דאדכרין שמיה של המגיד מלוצק [ובאחרית ימיו כיהן כמגיד מישרים בעיר סקאהל] נביא כאן מעט מתולדותיו, הוא היה מגדולי תלמידי הרה"ק רבי דוב בער המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, וזכה לשמשו בקודש בנאמנה עד שכל עניניו התנהלו על ידו, וכמו שכותב הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זי"ע במכתבו אליו "ידידי הרב המגיד החסיד המפורסם מוהר"ר שלמה נ", אשר היה משמש לפני ולפנים בקודש הקדשים אצל המגיד דק"ק מעזריטש" (הובא בספר 'לקוטי רמ"ל' עמוד מד). והוא אף העלה את תורת רבו על גבי הכתב בספר 'לקוטי אמרים' - מגיד דבריו ליעקב, וכדאי הוא העיון בהקדמה לספר זה, כי שם ביאר גודל מעלת הבעש"ט הק' והמגיד ממעזריטש זי"ע ואופן הנהגתם ודרכם, וכמו כן כתב סדר קירוב התלמידים, עיין שם דברים נפלאים. ואפשר לראות כן מדברי הרה"ק ה'חזזה' מלבלין זי"ע אשר כתב בהסכמתו לספר 'דברת שלמה': "כי הנה ידוע הרב המגיד מישרים החרף ובקי בנגלה ונסתר קדוש ישראל, כבר יצא טבעו בעולם על ידי הקדמה שעל ספר 'לקוטי אמרים' של מורנו ורבינו הגדול והקדוש מו"ה דוב בער ז"ל". וידענא שכאשר הדפיסו את ה'דברת שלמה' בימי הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, ציוה למוציאים לאור לצרף גם את ההקדמה שכתב על 'מגיד דבריו ליעקב'.

אחר הסתלקות מרן הבעש"ט הק' זי"ע קיבלו עליהם רוב התלמידים את המגיד ממעזריטש זי"ע לרבם, אולם הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע [שהיה מהחבריא קדישא של הבעש"ט הק' זי"ע] לא הכניע עצמו תחת הנהגת המגיד ומכל מקום היה נוסע אליו לפרקים [יש כמה נוסחאות בעובדא זו, אך אני מספרה כפי שקבלתיה מרבותי], התנהגותו זו הפריע מאד להרה"ק מלוצק שהיה נאמן ומסור אל המגיד בכל נימי נפשו, והגם שלא הרהיב בנפשו לרמז לו על הדבר אך כאשר הגיע פעם הרה"ק מזלאטשוב למעזריטש בלויית תלמידו הרה"ק רבי מרדכי מנעשכז זי"ע, פנה הרה"ק מלוצק אל התלמיד [שהיה אז אברך צעיר לימים] ואמר לו בנימה של נצחון "הנך רואה, שאף שאינכם נכנעים לרבינו המגיד, בסופו של דבר הוצרכתם שניכם לבוא הנה...".

באותה תקופה היה לו להרה"ק מלוצק שיעור קבוע דבר יום ביומו בעניני קבלה עם רבו המגיד, אולם מאז דברו כדברים האלה להרה"ק מנעשכז זי"ע התקשה בהבנת עומק הנלמד, כשהבחין בכך המגיד אמר לו שיפשפש במעשיו לדעת מדוע עלה לו כן, שמא פגע במאן שהוא בדקה מן הדקה, ודבר זה מעכב בעדו מליד לעומק הענינים, מיד נזכר הרה"ק מלוצק שהטיח דברים כלפי הרה"ק מנעשכז, ואכן זה גרם לו שלא יכל להשיג כ"כ בחכמת הקבלה כמו שהבין עד אז, ואף שנשאר במדריגתו כמאז דקדקו עמו מן השמים כחוט השערה. ואמרו צדיקים,